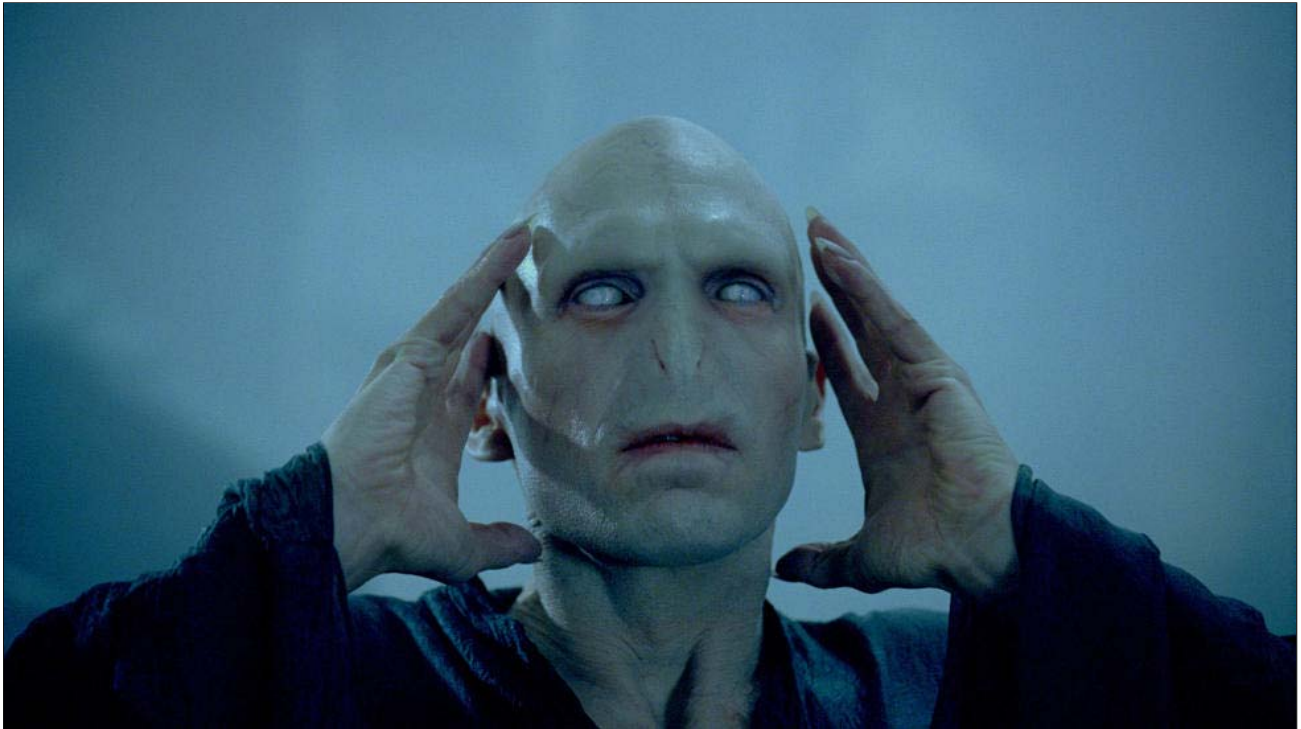

**DEN MERKER AT DU ER SØVNIG,
- FØR DU SELV GJØR DET.**

HARRY POTTER-SKURKEN VOLDEMORT: At religionen er på vei tilbake, har lenge vært påpekt. Færre har lagt merke til på hvilken måte troen først og fremst har satt preg på våre liv igjen, gjennom popkulturen, skriver kronikkforfatterne.

Med Disney som religion

POPULÆRKULTUR: Harry Potter og Ringenes Herre bidrar vel så mye til religiøs interesse som trossamfunnenes kanoniske tekster.

KRONIKK:

Dag Øistein Endsjø
Professor i religionsvitenskap ved UiB
Liv Ingeborg Lied
Førsteamanuensis i religionsvitenskap
Det teologiske Menighetsfakultet

48,5

PROSENT av nordmenn hadde hatt kontakt med religiøse spørsmål gjennom TV i løpet av det siste året, viste en internasjonal religionsundersøkelse i 2008. TVNorges «Åndenes makt» hadde i snitt 400 000 seere per program samme år. 22,6 prosent av danskene svarte at de bearbeidet åndelige spørsmål ved å se ulike TV-show.

Kirkebesøk og bibellesning havnet lenger ned på listen, med henholdsvis 6,7 og 3,9 prosent.

DISSE TALLENE antyder at noe har skjedd. De reflekterer blant annet det faktum at popkulturen det siste tiåret har vært oversvømt av religiøse symboler, forestillinger, fortellinger og figurer. Bøker og filmer som «Da Vinci-koden», «Harry Potter»-serien og «Twilight»-eposet og TV-serier som «X-files», «Ghost whisperer» og «True blood», utgjør bare toppen av isfjellet.

Mye av det som i dag ofte refereres til som samfunnets sekularisering, kan like gjerne være et tegn på at deler av religionen har skiftet arena. I stedet for en generell svekkelse av religion som sådan, kan det være at religion heller ytrer seg i sammenhenger der vi ikke er vant til å se etter den.

MENS PREKESTOLEN og forsamlingshuset før var de viktigste arenaene for samfunnets fortellinger, er det i dag andre medier som har overtatt. Selv mange av de kristne beretninger møter ikke lenger folk første gang i kirkelig regi, men i populærkulturen. Tegnefilmen «Istid 2»s beretning om den store oversvømmelsen, er mange norske barns første møte med den bibelske syndflodsmyten. Filmen, som er Norges syvende mest sette film noensinne, er slik med på å skape primærreferanser for norske barn. På tilsvarende vis har mange sitt første møte med bibelske endetidsprofetier gjennom metallmusikk og filmer som «The Omen», «Matrix» og «Wall E».

Selv om mye fokus er blitt rettet mot klart nyreligiøse mediafenomener som Snåsa-mannen Joralf Gjerstad og prinsesse Märtha Louise, er ikke populærkulturens religion synonymt bare med nyreligiøsitet. Populærkulturen gir rom for alle mulige forskjellige former for religiøsitet. TV-serier som «Den syvende himmel» og «Touched by an angel» presenterer ganske tradisjonelle kristne verdier. Filmer som «The passion of the Christ», «Jurassic Park» og «Prinsen av Egypt» resirkulerer bibelske fortellinger, mens Bollywood-epos gjenforteller eldgamle hindumyter for millioner av troende.

DET HERSKER ingen tvil om at populærkulturen bruker etablerte religiøse forestillinger for å lage spennende fortellinger og for å selge ulike produkter. Men populærkulturen skaper også nye religiøse forestillinger. På den internasjonale arena er religionsdannelsen jødisme et av de tydeligste eksemplene på dette.

Bortimot en halv million mennesker i engelsktalende land er ifølge offisielle folketellinger, tilhengere av denne Star Wars-baserte religionen.

Disney-konsernet, som en av populærkulturens aller mektigste aktører, har i tiår med stor suksess fremmet sin egen drømmetro gjennom film og fornøylesparker: «When you wish upon a star, your dreams come true». Og folk kjøper budskapet: Flere nordmenn velger Disneys julekavalkade og dens evangelium fremfor å gå i kirken på selveste julaften.

Titusener av dødssyke amerikanske barn synes også å trykke denne trosbekjennelsen til sine bryst. Når de får velge et siste ønske gjennom veldedighetsorganisasjonen Make-a-Wish Foundation®, så er 45 prosent av alle ønskene Disney-relaterte.

DE FLESTE UTSLAGENE av hvordan religion i populærkultur preger vår tilværelse, er kanskje ikke så dramatiske, men desto mer viktige nettopp fordi de fyller hverdagen til så mange av oss. Det er ikke bare alle de populærkulturelle filmene, dramaseriene, bøkene og musikken som stadig presenterer oss for religiøse sannheter og forestillinger. TV-kanalen FEM vier med stor suksess hele torsdagskvelden til hekser, vampyrer, engler, synske medier, kors sirkler og samtaler med de døde.

Stuene våre befolkes av Buddha, Maria-statuetter, Jesus, englevinger og englebarn. Gullsmedkjeden Thune reklamerer for forlovelsesringer med bibelsk autoritet («og størst av alt er kjærligheten») og Odd Børretzen ønsker at han kan pantes og slik gå inn i evigheten.

DET FAKTUM at populærkulturen representerer en primærleverandør av religion i dag, er likevel ikke ensbetydende med at tradisjonelle religiøse institusjoner har mistet grepet. For millioner verden over, er de tradisjonelle trossamfunnene fremdeles deres primære tilknytning i tilværelsen. For mange fungerer tradisjonelle trossamfunn og religionen i populærkulturen side om side. Andre ganger igjen, synes populærkulturens religiøsitet å sende folk i retning av institusjonell religion: Populærkulturelle fulltreffere som Dan Browns bøker og «The passion of the Christ», inspirerer folk å gå tilbake de religiøse kildene.

Hadde det ikke vært for den populærkulturelle julens hegemoni, ville kanskje ikke så mange spurte seg selv «hvor er Jesus i julefeiringen?», og følgelig heller ikke fylt kirkene denne ene dagen i året.

FAKTUM ER at man ikke lenger bare kan se på de klart definerte religiøse institusjonene, for å forstå hvilken rolle religionen spiller i dag. Harry Potter og Ringenes Herre bidrar vel så mye til religiøs interesse som trossamfunnenes kanoniske tekster. Disney-konsernet er en tyngre premissleverandør for hverdagsreligiøsitet enn mange religiøse dogmer. Og for mange har FEMs «Den andre siden» og talkshowets åndelige mentorer like stor påvirkningskraft for utviklingen av religiøse forestillinger som tradisjonelle religiøse autoriteter.

At religionen er på vei tilbake, har lenge vært påpekt. Færre har lagt merke til på hvilken måte troen først og fremst har satt preg på våre liv igjen. Det er i populærkulturen det skjer.

The truth is out there.

Dag Øistein Endsjø og Liv Ingeborg Lied har nylig utgitt boken «Det folk vil ha. Religion og populærkultur».

Emneord: [kronikk](#) [bok](#) [ringenes herre](#) [kultur](#) [debatt](#) [litteratur](#) [harry potter](#)

7

Liker

70 liker dette. Bli den første blant dine venner.

Kultur mest brukte emneord

[anmeldelse](#) [anmeldelser](#) [bok](#) [bokanmeldelser](#) [bokanmeldelser fra dagbladet](#) [debatt](#) [debattinnlegg](#) [filmanmeldelser](#) [kronikk](#) [litteraturanmeldelser](#) [maria amelie](#) [musikkanmeldelser](#) [nrk](#) [sceneanmeldelse](#) [stieg larsson](#)

Siste saker fra denne seksjonen

Lars Saabye Christensen innfrir ikke helt

Ny bok om egne slektninger. [Les mer](#)

Personvernets siste skanse

DLD AVGJØRES NÅ: Fristill stortingsrepresentantene så de kan stemme etter egen overbevisning.

[Les mer](#)

Løgnen om «Wikileaks-revolusjonen»

OPPØRET I NORD-AFRIKA: Det siste tunisierne trenger er råd fra de twitrende klasser. [Les mer](#)

Sjekk den nye Lisbeth Salander

De første bildene av Rooney Mara som Stieg Larsson-helten. [Les mer](#)
[annonse](#)

BLI MED I DAGBLADETS BOKKLUBB!
Klassikerspesial!

Johann Wolfgang Goethe *Unges Werthers lidelser*

James Joyce *Dublinere*

HERMAN MELVILLE *Moby-Dick*
Bragteprisen for beste oversettelse

LITTERATURklubben
Dagbladet JANUARI Bokklubber

BLI MEDLEM! FA EN GRATIS BOK!

- Glad vi aldri slo igjennom

Babel Fish er glad det aldri ble noe av verdenssuksessen på nittitallet. [Les mer](#)

- Vi har en annen smak i Øst-Europa enn i Norden

Marika er ute av MGP for andre gang. [Les mer](#)

Marika vant ikke, men...

Hun minnet oss om noe viktig, skriver Dagbladets MGP-kommentator. [Les mer](#)

Skulle ta USA - nå tar de Eurovision i stedet

Babel Fish var Norges største pophåp på 90-tallet, med platekontrakt i USA. I kveld vant de MPG-delfinalen i Florø. [Les mer](#)

[Gå til forsida](#)

Hvor rike er vennene dine? Connect with Facebook

Søk i skattelistene

Fullt navn*

Alder

Søk

Postnummer

Poststed

Fylke

Kommune

Velg år

- 2009
- 2008
- 2007
- 2006

Avansert søk Dette forteller skattelistene * obligatorisk

Hvor mye samsvar det er mellom personens egentlige lønnsinntekt og nettoinntekt vil kunne variere stort. Mange har inntekter fra andre ting enn arbeidet sitt, og mange har store lån og ditto fradrag. Nettoinntekten gir likevel en ganske god pekepinn på lønna for folk flest.

Nettoinntekten omfatter all skattepliktig inntekt: det vil si lønn, pensjon, sykepenger, næringsinntekt, renteinntekter og eventuell pengegevinster. Men fra denne er det trukket fra fradragsberettigede beløp som rentefradrag, minstefradrag og fradrag i tilknytning til arbeidsinntekt. (Særfradrag er imidlertid ikke trukket fra på denne posten.)

Posten over formue omfatter blant annet bankinnskudd, oppgitt kontantbeholdning, likningsverdi på aksjer, bolig og annen fast eiendom og privatbil. Mens gjeld går til fradrag på denne posten.

TOPPLISTER

Postnummer

Søk

Fødselsår

Søk

Fylke

Velg ditt fylke

Søk

Dagbladet.no Postadresse: Boks 1184 Sentrum 0107 Oslo Besøksadresse: Langkaia 1 0150 Oslo

Papirutgaven

Forsida ble sist oppdatert:
Torsdag 01.01.70, 01:00

© 2011 DB Medialab AS Ansvarlig redaktør Dagbladet/Dagbladet.no: Lars Helle

Les dagens avis (PDF)
Dagbladet levert på døra i helgen